

freds (Brun); jeg troer, at han i dette Spørgsmaal er meget uretfærdig, naar han ikke lader Loven gaae videre — saa forskjelligere ere vi i vore Betragtninger; den subjective Retfærdighed kommer det egentlig ikke an paa; men det kommer an paa, om Sagen er retfærdig i sit Object, og det gav det ærede Medlem sig ikke af med; jeg skal heller ikke gjøre det, jeg har gjort det saa tidt, da det foreliggende Spørgsmaal kun er en Deel af den hele Fæstefag. Jeg skal derimod tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Sagen neppe er fattet ganske rigtigt. Den ærede Minister fremhævede, at der ved Fæsteforbedringsloven — lad os give denne Lov et Navn, saa have vi lettere ved at holde fast ved den, end naar vi nævne den efter Dato — at der ved Fæsteforbedringsloven var indtraadt en Slags foreløbig Stilstand; men naar han vil lægge Mærke til, at dersom denne Lov skal i Sandhed udføres paa Samsø, bliver Tilstanden der umulig, medmindre den ærede Minister paaseer, at de, der eie Bygningerne, ogsaa faae Jorberne i Fæste. Men dersom den ærede Minister vil udtale eller paasee det, vil al Banskfeligbed falde bort. Havde den ærede Minister ligeoverfor dette Lovforslag sagt: det er min Overthynding, at ligeoverfor de Bestemmelser i den nye Fæstefag, der indskrænkede Varigheden af Fæstebidigheden, vil det være praktisk umuligt at fremkalde Bygninger, som kunne komme tilstede i Tiden imellem Fæstebidigheden og det nye Fæste, og derfor vil jeg undersøge denne Lov, undersøge, om det ikke for Fremtiden vil blive nødvendigt, at Fæstejorden der skal gives til dem, der have Stedet — saa var Banskfeligbeden bortfaldet. Det kunde den ærede Minister vistnok saameget hellere have gjort, som, hvilkede Slutninger man end senere, maaskee tildeels gennem Domme, er kommen til med Hensyn til Retten til at fæste bort til Andre end dem, der have Stederne, denne Ret dog oprindeligt slet ikke kan have været til. Hvorfor er man kommen ind paa denne Vej — denne Afvei? Fordi man har overseet, at hele den sædvansmæssige Tilstand paa Fæstegodsset har, indtil Udstifningstiden indtraadte, været et fast Land-

gilde, Høveri af Jorden, og ingen Sondring af disse Jorber fra de Steder, som vare byggede, for at Jorden kunde blive dreven. Saa snart Landgilden bliver fast, saasnart der altsaa ikke er den Art Contract i Fæsteforholdet, som senere er, efter min Mening, indsmuglet, efter Andres lovtlig kommen ind, saa bortfalder jo den hele øvrige Iver for at skaffe Frihed for den, som eier Jorden, til at fæste til hvem han vil. Hvorfor er det man har søgt at skaffe denne Frihed tilveie, som ikke oprindeligt kan have været der? Det er for at sætte Eieren istand til ved Trudfelen om at opføre Bygninger paa Jorden efterhaanden at skrue Priserne iveiret; men af de Bestemmelser, der ere komne ind i Fæsteforbedringsloven, er det klart, at Regjeringen og Lovgivningsmyndigheden have været enige om, at der ikke skulde indtræde en saadan lang mellemliggende Fæstebidighed, som paa denne Maade kunde benyttes. Naar der ved Siden deraf staaer den Pligt, og det er en af Indenrigsministerens første Pligter, at paasee, at Bonden kan være „holden“ ved den Brugsbestidelse, han har af Fæstegodsset, saa troer jeg ikke, der er nogen Fare; — men den ærede Minister har, da han udtalte sig, ikke rigtig erindret paa den ene Side, at han havde denne Pligt, og paa den anden Side, at den nye Lov, Fæsteforbedringsloven, havde den omtalte Tendens. Naar den ærede Minister har forbeholdt for Regjeringen, som han sagde, gennem en lang Tradition, at den havde været beredt til at haandhæve Fæstebønderne i deres gode Ret, saa siger jeg: det har den danske Regjering kun været i en meget kort Tid, og aldeles ikke i den senere; i hele den senere Tid har den danske Regjering og de danske Indenrigsministre, den ene efter den anden, søgt saameget som muligt at skyde enhver Forpligtelse i saa Henseende fra sig og at gjøre Fæsteforholdet til et simpelt Contractforhold.

Rettelser.

Nr. 102 Sp. 16'3, Lin. 1 og 15 f. o.: „bræstelige“
 læs: „tristelige“
 samme Sp. Lin. 26 f. o.: „Bræst“ læs: „Menighed“